

DATOVOU SCHRÁNKOU

Ministr životního prostředí, vážený pan

Mgr. Richard Brabec

Vršovická 65

100 10 Praha 10

V Praze, 27. 3. 2015

Otevřený dopis: Razantní změny na České inspekci životního prostředí vyvolávají obavy

Vážený pane ministře,

v posledních měsících s obavami sledujeme vývoj situace v České inspekci životního prostředí. Zejména nás znepokojují veřejná prohlášení nového ředitele ČIŽP Erika Geusse o plánovaných změnách fungování ČIŽP. Váháme, zda jsou důsledkem neznalosti platné legislativy, či dokonce cílenou snahou o komplikaci fungování odborné, kontrolní a preventivní role této instituce.

V minulosti ČIŽP dosáhla řady úspěchů např. v ochraně alejí jako celospolečensky významné hodnoty naší kulturní krajiny. Ocenili jsme její četná preventivní vyjádření k řadě kontroverzních projektů v rámci řízení EIA. Nezbytné je i důsledné pokutování a ukládání nápravných opatření těm, kteří porušují povinnosti v ochraně životního prostředí.

Kroky a vyjádření současného ředitele Geusse však naznačují příklon k až příliš vstřícnému přístupu k těm, kteří mohou do životního prostředí negativně zasahovat, znečišťovat jej a poškozovat. Atmosféra „měkkých pravidel“, která postupně vzniká, může zcela rozvrátit standardní a důslednou dozorovou činnost v celé republice, tak, jak stanoví platná legislativa.

Veškeré úspěchy ČIŽP by nebyly možné bez klíčových odborníků s dlouholetými zkušenostmi a lidí s velkou dávkou osobní statečnosti. S velkým znepokojením proto sledujeme rozsáhlé personální změny na ČIŽP, které zasáhly i nejkvalitnější osobnosti ČIŽP. Mezi takové bezesporu patřila ředitelka Oblastního inspektorátu ČIŽP v Ústí nad Labem Jana Moravcová, která dostala výpověď. Rovněž ředitelé oblastních inspektorátů v Plzni Zbyněk Sevelka či Havlíčkově Brodě Vítězslav Novák patřili k dlouholetým oporám ČIŽP a jimi řízené inspektoráty podle našich informací dosahovaly velmi dobrých výsledků.

Dovolte nám rozvést tyto nejzásadnější body.

1) Mediálně deklarované záměry ředitele Geusse v ochraně životního prostředí nejsou v souladu se zákony a kompetencemi ČIŽP a otevírají cestu korupci.

Ředitel Geuss pro ČTK 5. února 2015 uvedl, že ČIŽP má při své činnosti nejprve uložit nápravná opatření a působit preventivně, teprve pak dávat pokuty a až nakonec odebírat licence. Pro někoho může jít o líbivá slova, dokládají však neznalost legislativy. Podle zákonů je v naprosté většině případů povinností ČIŽP reagovat na zjištěné protiprávní jednání uložením pokuty, jejíž výše samozřejmě může zohlednit investice do opatření k nápravě. Prevenci však nelze uplatňovat až v případě, kdy někdo prokazatelně poškozují životní prostředí.

Nelze také mezi znečišťovateli vyvolávat dojem, že se pokut nemusejí bát, že se bude pokutovat jen někdo a jen někdy. Došlo by k nerovnému přístupu k jednotlivým subjektům a vzniku prostředí se značným korupčním potenciálem. Ukázkou fatálních důsledků selhání kontrolní činnosti byly nedávné kauzy metanolu či muničních skladů. O neznalosti kompetencí ČIŽP svědčí i slova o odebrání licencí. ČIŽP není orgánem, který povolení či souhlasy k provozu vydává, nemůže je tedy ani rušit. ČIŽP jistě má dávat orgánům příslušným podněty k „odebrání licencí“, avšak především musí uplatňovat vlastní kompetence, nikoli očekávat řešení od jiných orgánů.

Ve střednědobém horizontu pak za projev postupného oslabování funkcí ČIŽP považujeme i fakt, že již dříve z webových stránek zmizely údaje o udělených pokutách nad 100 000 Kč, tedy přehled vážných porušení zákonů na ochranu životního prostředí a jejich viníků.

2) Výměna významné části dosavadních vedoucích zaměstnanců těsně před aplikací pravidel služebního zákona naznačuje, že skutečným cílem je „na poslední chvíli“ obsadit klíčové pozice na ČIŽP osobami vybranými ve výběrových řízeních bez pravidel?

Od jmenování ředitele Geusse dne 1. 12. 2014 došlo k odvolání významné části dosavadního managementu ČIŽP: z oblastních inspektorátů jde o 5 z 10 ředitelů, na ředitelství ČIŽP pak o vedoucí odboru ochrany vod, většinu provozních vedoucích, odešla interní auditorka, o vedoucí funkci přišla vedoucí oddělení zahraničních vztahů. Další personální změny se zřejmě dají očekávat v blízké době, včetně dobrovolných odchodů právě těch odborníků, kteří pro státní ochranu životního prostředí velmi cenní a díky svému renomé snadno najdou uplatnění mimo ČIŽP.

Samozřejmě je vždy co zlepšovat a i nevládní organizace nejednou podrobily ČIŽP kritice, v zásadě ale vnímáme Inspekci jako stabilizovaný profesionální dozorový orgán s pevným odborným zázemím. Své zákonné povinnosti dosud vykonávala bez ohledu na „politickou objednávku“. ČIŽP se, na rozdíl od

MŽP či SFŽP, vyhnuly větší personální změny v důsledku politických turbulencí. Díky tomu na ní nedošlo k rozvratu, který jste, pane ministře, sám konstatoval při svém nástupu na MŽP.

Rychlost personální obměny však vyvolává otázku, zda ke změnám na „politickou objednávku“ nedošlo právě po jmenování ředitele Geusse. Ještě zásadnější je otázka, zda je cílem těsně před aplikací jasných pravidel služebního zákona očistit ČIŽP od nepohodlných vedoucích zaměstnanců a obsadit klíčové pozice lidmi za všech okolností servilními, a to i vůči subjektům prokazatelně poškozujícím naše životní prostředí. Formálně vypsaná výběrová řízení neprobíhají zatím podle služebního zákona, nemají tedy žádná pravidla, a verdikt výběrové komise je nepřezkoumatelný – taková výběrová řízení nelze považovat za seriózní.

Vážený pane ministře, věříme, že i Vy požadujete silnou a nezávislou Českou inspekci životního prostředí, která plní nezastupitelnou odbornou a kontrolní roli. Považujeme za nutné, abyste prověřil uváděné skutečnosti a přijal opatření k zabránění dalšímu rozvratu ČIŽP. Žádáme zároveň, že nás o svých krocích budete otevřeným způsobem informovat.

Děkujeme a jsme s pozdravem, za

sdružení Arnika, Jindřich Petrlík, předseda

Chlumova 17, 130 00 Praha 3

Callu – Sdružení pro záchranu prostředí, Eduard Sequens, předseda

Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Centrum pro životní prostředí a zdraví (CpŽ/Z), Miroslav Šuta, předseda

Thámová 21, 301 00 Plzeň

Společnost pro trvale udržitelný život (STUŽ), Jiří Dlouhý, předseda

Krkonošská 1, 120 00 Praha 2

Na vědomí:

- Ředitel ČIŽP, Erik Geuss
- Sdělovací prostředky